

'Wet bedrag ineens, RVU en verloopsparen: grenseffecten onderbelicht'

*Pensioenexpertisesessie
ITEM/Montae Webinarreeks*

Sander Kramer (PhD-candidate ITEM/UM)

Pensioenakkoord 2019

- Temporisering van AOW-leeftijd (2020)
- Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen
 - **Afkoop 10% pensioen (1 januari 2024)**
 - 100 weken spaarverlof toegestaan (2021)
 - **RVU-vrijstelling (2021)**
- Wet toekomst pensioenen (1 juli 2023)

Wet bedrag ineens (Pensioenakkoord)

- Per 1-1-2024
- Max. 10% pensioeningangsdatum (ouderdomspensioen)
- Mag gelijktijdig met eerste uitkering worden uitgekeerd
- Geen bestedingsdoel ('moeilijk handhaafbaar')
- Het resterende levenslange pensioen blijft na afkoop boven de afkoopgrens (€ 594 (2023) per jaar)
- Geen combinatie hoog-laag (100:75); wel uitruil PP voor OP

Wet bedrag ineens (Pensioenakkoord)

- Ook voor lijfrenten + tijdelijk ouderdomspensioen en prepensioen
- PP/WP/AOP/nabestaandenlijfrente/overbruggingslijfrenten niet toegestaan
- Terugkomen op afkoopverbod? → $\leq 10\%$ / pensioendatum
- 2 jaar na inwerkingtreding geëvalueerd
- Fiscaal: 'bedrag ineens' aangemerkt als loon uit dienstbetrekking (art. 10 Wet LB 1964) → groene tabel bijzondere beloningen (code loonbelastingtabel 020)

Wet herziening bedrag ineens

- 'Geboorteproblematiek' → 17,9% tot €37.149 (2023)
- Hoe eerder jarig in het jaar; hoe lager percentage (grondslag blijft jaarinkomen)
- Doelgroep verkleind: aanvankelijk iedereen; nu pensioeningang in maand bereiken AOW-leeftijd of 1e maand volgend op de maand van AOW-ingangsdatum
- Eerst 1-2; nu 1-1 volgend jaar (keuze wel steeds bij pensioeningang) → sluit beter aan bij de reeds bestaande pensioencommunicatie → niet eerder 'vorderbaar en inbaar'
- Aanpassing uitkeringsstroom: eerst 100-10-90; nu 90-10-90 (totaal cont. waarde aanspraken gelijk in beide gevallen)
- **N.B.:** Zvw buiten bespreking (omgekeerd effect)

Belastingheffing afkoopsom in grensoverschrijdende situaties: grenseffecten?

Parlementaire behandeling: grenseffecten

Memorie van toelichting wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen (+NnavV + Verzamelbrief bedrag ineens 18-5-2021)):

'Of het bedrag ineens volgens het geldende belastingverdrag mag worden belast in het woonland (waar de ontvanger woont) of het bronland (waar het pensioen is opgebouwd) dan wel in beide landen, hangt af van de concrete formulering in het toepasselijke belastingverdrag. Daarbij is in principe de bepaling over afkoop van toepassing waarvoor doorgaans een bronstaatheffing geldt. Dit kan anders zijn als de afkoopbepaling is beperkt tot afkoop vóór pensioeningangsdatum. In dat geval wordt normaliter teruggevallen op de algemene bepaling over de verdeling van heffingsrechten voor pensioenen en andere soortgelijke beloningen. Indien de uitvoerder zekerheid wil over juiste verdragstoepassing kan de deelnemer een verdragsverklaring opvragen bij de Belastingdienst.

Nederland-België

Artikel 18, lid 1: hoofdregel

*a. Onder voorbehoud van de bepalingen van artikel 19, paragraaf 2 zijn pensioenen en andere soortgelijke beloningen betaald aan een **inwoner** van een verdragsluitende Staat ter zake van een vroegere dienstbetrekking, alsmede lijfrenten en uitkeringen – **al dan niet periodiek** – uit pensioensparen, pensioenfondsen en groepsverzekeringen betaald aan een inwoner van een verdragsluitende Staat, **slechts in die Staat belastbaar.** → **exclusief woonstaat***

Artikel 18, lid 2: bronstaat (ook) heffingsbevoegd onder bepaalde voorwaarden

*Niettegenstaande het bepaalde in paragraaf 1, mag een daar bedoeld inkomstenbestanddeel ook worden **belast in de verdragsluitende Staat waaruit dit inkomstenbestanddeel afkomstig is**, overeenkomstig de wetgeving van die Staat, **indien en voor zover** :*

*a) wat betreft inkomstenbestanddelen als bedoeld in paragraaf 1, subparagraaf a), de aanspraak op dat inkomstenbestanddeel in de verdragsluitende Staat waaruit het afkomstig is van belasting is vrijgesteld, dan wel de bijdragen die daarvoor zijn betaald aan het pensioenfonds, pensioenspaarfonds of de vennootschap die het inkomstenbestanddeel verschuldigd is, in het verleden bij het bepalen van het in die Staat belastbare inkomen in aftrek zijn gebracht, dan wel anderszins in het verleden in die Staat in aanmerking zijn gekomen voor **fiscale faciliëring**; en*

*b) wat betreft inkomstenbestanddelen als bedoeld in paragraaf 1, subparagrafen a en b, dat **inkomstenbestanddeel** in de verdragsluitende Staat waarvan de genierter ervan inwoner is **niet tegen het algemeen van toepassing zijnde belastingtarief** voor inkomsten verkregen uit niet zelfstandige beroepen, **dan wel het brutobedrag van dit inkomstenbestanddeel voor minder dan 90 percent, in de belastingheffing wordt betrokken.***

*Het vorenstaande is echter uitsluitend van toepassing indien het **totale brutobedrag** van de inkomstenbestanddelen die **op grond van het vorenstaande** in de verdragsluitende Staat waaruit zij afkomstig zijn, belastbaar zouden zijn, in het kalenderjaar een bedrag van **25.000 euro te boven** gaat.*



Afkoopson: art. 18 lid 3

*Niettegenstaande het bepaalde in de paragrafen 1 en 2, **mag** een in paragraaf 1 bedoeld pensioen, andere soortgelijke beloning, lijfrente of uitkering, indien dit pensioen of deze andere soortgelijke beloning, lijfrente of uitkering geen periodiek karakter draagt en uitbetaling plaatsvindt **vóór de datum** waarop dit pensioen of deze andere soortgelijke beloning, lijfrente of uitkering in zou moeten gaan, ook in de verdragsluitende Staat waaruit dit pensioen of deze andere soortgelijke beloning, lijfrente of uitkering **afkomstig is worden belast.** → **gedeeld heffingsrecht bronstaat***

Art. 18 lid 3: niet-ingegane pensioenen

- 'Pensioenvlucht voorkomen' → afkoopsom niet belast voor zover onder in artikel 39, paragraaf 2, WIB 1992 bedoelde vrijstellingsregeling
- alleen niet-ingegane pensioenen; ingegane pensioenen onder hoofdregel
- *Kamerstukken II 2001/02, 28 259, nr. 3 (MvT Goedkeuringswet)*

Art. 18 lid 2: ingegane pensioenen

- **Lid 2:** ook bronstaat heffingsbevoegd, mits voldaan aan 3 voorwaarden
- Ingegane uitkeringen, dus ook afkoopsommen op pensioendatum
- 'normaal' belast vanuit NL perspectief?

Belgisch – Nederlands dubbelbelastingverdrag

- € 25.000-grens geldt alleen voor de uitkeringen waarover België niet *normaal* (?) heft

'niet tegen het algemeen van toepassing zijnde belastingtarief'

BE: indien heffing niet plaatsvindt op basis van artikel 130 Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992. Zie tevens Circulaire van 14 maart 2003, nr. AFZ/2002-0097 (AFZ 5/2003), p. 33.

NL: niet tegen art. 2.10 Wet IB 2001

'het brutobedrag van dit inkomstenbestanddeel voor minder dan 90 percent, in de belastingheffing wordt betrokken.'

→ desbetreffende inkomstenbestanddelen geheel of gedeeltelijk objectief zijn vrijgesteld

Kamerstukken II 2001/02, 28 259, nr. 3 (MvT Goedkeuringswet)

→ **WAP 2004?** → Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1 februari 2023, ECLI:NL:GHSHE:2023:466

Collectieve Pensioentoezeggingen

Fiscale behandeling pensioenuitkeringen

- **Eenmalige kapitaalsuitkering**
 - Moment van uitkering van belang (leeftijd werknemer) → **uitgesteld betalingsmoment (?)**
 - Van belang: opgebouwd door werknemers-/werkgeversbijdragen
 - **Werkgeversbijdragen:** vier tarieven → wettelijke pensioenleeftijd 10%, 62 jaar 16,5%, 61 jaar 18% en 60 jaar 20% (art. 171 WIB 1992)
 - **Werknemersbijdragen:** twee tarieven → vanaf 60 jaar 10%; vóór 60 jaar 33% (art. 171 WIB 1992)
- 'normaal' vanuit NL perspectief voor toepassing lid 2 sub b?
- opgebouwd uit WG-/WN-bijdragen (?)

Vooruitblik: nieuw BE – NL DBV

- *Overzicht onderhandeling belastingverdragen 21 februari 2023:*
 - **Afrondende fase:** ambtelijk akkoord 2022, richten op ondertekening 2023
 - Bv. Nederland-Portugal → geclausuleerde bronheffing → NL streeft naar (bij voorkeur volledige bronheffing) → onderhandeling hervatten in 2023
- Nederlands Fiscaal Verdragsbeleid 2020: "*Algemeen Nederland streeft in zijn belastingverdragen naar een integrale bronstaatheffing over zowel particuliere- als overheidspensioenen*" → OESO-commentaar

Nederland-Duitsland

Art. 17, lid 4 NL-DE

- *Niettegenstaande de bepalingen van het eerste en tweede lid, indien dit pensioen of deze andere soortgelijke beloning, alsmede een lijfrente of socialezekerheidspensioen geen periodiek karakter draagt, kunnen deze inkomsten ook worden belast in de verdragsluitende staat waaruit deze afkomstig zijn.*
- Gedeeld heffingsrecht bronstaat
- Geen nadere duiding Kamerstukken II 2012/13, 33 615, nr. 3 (MvT Goedkeuringswet)

Art. 17, lid 4 NL-DE: inwoner DE

- Gedeeld heffingsrecht → Duitsland verleent voorkoming dubbele belasting (verrekening) art. 22, lid 1, b, ee verdrag NL-DE
- **34c EstG (Einkommensteuergesetz) jo. paragraaf 68a, lid 1 EStGV 1955 (Einkommensteuer-Durchführungsverordnung 1955) :** *„Die für die Einkünfte aus einem ausländischen Staat festgesetzte und gezahlte und um einen entstandenen Ermäßigungsanspruch gekürzte ausländische Steuer ist nur bis zur Höhe der deutschen Steuer anzurechnen, die auf die Einkünfte aus diesem ausländischen Staat entfällt...“*

Nederland-Spanje

Art. 19: exclusief woonstaatheffing

*Onder voorbehoud van de bepalingen van artikel 20, eerste lid, zijn pensioenen en andere soortgelijke beloningen betaald aan een inwoner van een van de Staten ter zake van een vroegere dienstbetrekking, **slechts in die Staat belastbaar.***

Nederland-Portugal

Art. 18, lid 3: afkoopsom niet-ingegaan pensioen

*Niettegenstaande de bepalingen van het eerste en tweede lid, mag, indien dit pensioen of andere soortgelijke beloning geen periodiek karakter draagt, wordt betaald ter zake van een vroegere dienstbetrekking in de andere Verdragsluitende Staat en uitbetaling plaatsvindt **vóór de datum** waarop het pensioen ingaat, of indien in plaats van het recht op lijfrente vóór de datum waarop de lijfrente ingaat een afkoopsom wordt betaald, de betaling of deze afkoopsom ook in de Verdragsluitende Staat waaruit zij afkomstig is worden belast.*

→ Vermijden pensioenemigratielek (Kamerstukken II 1999/00, 26867, nr. 1:57)

Art. 18, lid 1: hoofdregel woonstaat

*Onder voorbehoud van de bepalingen van artikel 19, tweede lid, zijn pensioenen en andere soortgelijke beloningen betaald aan een inwoner van een Verdragsluitende Staat ter zake van een vroegere dienstbetrekking alsmede lijfrenten betaald aan een **inwoner** van een Verdragsluitende Staat, **slechts in die Staat belastbaar...***

Art. 18, lid 2: bronstaat ook heffen

*Niettegenstaande het bepaalde in het eerste lid, mag een pensioen of andere soortgelijke beloning, lijfrente, of ieder pensioen en andere uitkering betaald krachtens de bepalingen van een sociale zekerheidsstelsel van een Verdragsluitende Staat, **ook worden belast in de Verdragsluitende Staat waaruit deze afkomstig is**, overeenkomstig de wetgeving van die Staat:*

*a. **indien en voor zover** de aanspraak op dit pensioen of andere soortgelijke beloning of lijfrente in de Verdragsluitende Staat, waaruit het pensioen of andere soortgelijke beloning of lijfrente afkomstig is, van belasting is vrijgesteld, dan wel de met het pensioen of andere soortgelijke beloning of lijfrente samenhangende bijdragen aan de pensioenregeling of verzekeringsmaatschappij, in het verleden bij het bepalen van het in die Staat belastbare inkomen in aftrek zijn gebracht, dan wel anderszins in die Staat in aanmerking zijn gekomen voor een **fiscale faciliëring**; en*

*b. **indien en voor zover** dit pensioen of andere soortgelijke beloning of lijfrente in de Verdragsluitende Staat, waarvan de genietter van het pensioen of andere soortgelijke beloning of lijfrente inwoner is, **niet tegen het algemeen van toepassing zijnde belastingtarief voor inkomsten** verkregen uit niet-zelfstandige arbeid, dan wel het **brutobedrag van dat pensioen of andere soortgelijke beloning of lijfrente voor minder dan 90 percent**, in de belastingheffing wordt betrokken; en*

*c. **indien** het totale brutobedrag van de pensioenen en andere soortgelijke beloning of lijfrenten en ieder pensioen en andere uitkering betaald krachtens de bepalingen van een sociale zekerheidsstelsel van een Verdragsluitende Staat, in enig kalenderjaar een bedrag van **10.000 Euro** te boven gaat.*



Voorkoming dubbele belasting: NL mag heffen

Art. 24, lid 6 n.v.t. → art. 18, lid 3

*'Indien een **inwoner van Portugal** een betaling of afkoopsom ontvangt die ingevolge **artikel 18, derde lid, in Nederland mag worden belast**, verleent **Nederland** een aftrek op zijn belasting over deze betaling of afkoopsom tot een bedrag dat gelijk is aan de belasting die in **Portugal** over die betaling of afkoopsom is geheven.'*

→ Portugal betreft afkoopsom ook in heffing (20% over beperkte grondslag, eff. 4%-12%)

Art. 18, lid 2 → art. 24, lid 1

*'indien een inwoner van Portugal inkomen verkrijgt dat, in overeenstemming met de bepalingen van dit Verdrag, **in Nederland** mag worden belast, dan verleent Portugal een aftrek op de belasting naar het inkomen van die inwoner, **gelijk aan het bedrag van de in Nederland** betaalde belasting naar het inkomen. Deze aftrek bedraagt echter niet meer dan het gedeelte van de belasting naar het inkomen, zoals berekend voordat de aftrek is verleend, **dat toerekenbaar is aan het inkomen dat in Nederland mag worden belast;**'*

*→ **beperkte verrekening (ordinary credit)***

Korte reflectie

- Onvoldoende rekening met (nadelige) belasting- en toeslageffecten (waarschuwing RvS)
- Keuzebegeleidingsnorm ook van toepassing op bedrag ineens
- De keuze van de deelnemer moet passen bij de voorkeuren en financiële doelstelling of wensen deelnemer
- Inzicht persoonlijke financiële totaalplaatje? → algemene informatie vs. persoonlijke informatie

Wet herziening bedrag ineens NnavV 18-1-2023

In het kader van de verplichting voor pensioenuitvoerders om deelnemers correct, duidelijk en evenwichtig te informeren - dient op verzoek van de deelnemer - de pensioenuitvoerder de deelnemer nadrukkelijk te wijzen op de mogelijkheid dat het opnemen van een bedrag ineens van invloed kan zijn op de fiscale- en uitkeringspositie. Tevens dient de pensioenuitvoerder bij een verzoek de deelnemer erop te wijzen waar en hoe nadere informatie kan worden verkregen (te denken valt aan een verwijzing naar de informatie van de Belastingdienst, gemeenten, de Sociale Verzekeringsbank (de 'SVB') en de mogelijkheid tot het inschakelen van een financieel adviseur). Om de deelnemer zo duidelijk en evenwichtig mogelijk te kunnen informeren, wordt ook op www.mijnpensioenoverzicht.nl expliciet de waarschuwing opgenomen dat het opnemen van een bedrag ineens (voor zover van toepassing) invloed kan hebben op de verschuldigde inkomstenbelastingen, de verschuldigde premie volksverzekeringen, de Zvw-premie en de inkomensafhankelijke regelingen.

Regeling Vervroegde Uittreding (RVU) in grensoverschrijdende situaties: grenseffecten?

RVU-heffing

- Sinds 2006 → 'strafheffing' 52% RVU (pseudo-eindheffing art. 32ba Wet LB)
- **RVU:** *regeling die (nagenoeg) uitsluitend ten doel heeft voorafgaand aan de ingangsdatum van het pensioen of de AOW te voorzien in een of meer uitkeringen ter **overbrugging** van de periode dat de werknemer stopt met werken of minder gaat werken, **tot het ingaan van het pensioen of de AOW** (lid 6)*
 - Ontslagvergoedingen vóór pensioendatum
 - Uitkeringen in kader van sociale plannen
 - Loondoorbetalingsregelingen (zonder verplichting tot werken)
 - Seniorenregelingen

Voorbeelden/toetsing: [Handreiking voor de interpretatie van het begrip "Regeling voor vervroegde uittreding" als bedoeld in artikel 32ba van de Wet op de loonbelasting 1964 d.d. 3 januari 2022](#)



Tijdelijke versoepeling RVU-heffing

- 'Overvallen verhoging AOW-leeftijd' + zware beroepen
- Werkgeversheffing 52% tijdelijk en onder voorwaarden n.v.t. voor zover de betalingen in het kader van de RVU onder het bedrag van de drempelvrijstelling blijven.
- Indien de RVU-uitkering niet eerder dan 36 maanden direct voorafgaand aan het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd van de desbetreffende werknemer wordt uitgekeerd én de hoogte van de RVU-uitkering niet de drempelvrijstelling van 2.037 euro per maand (2023) overschrijdt.
- Generiek karakter → op sectoraal niveau dan wel op niveau van de werkgever maatwerkafspraken

Tijdelijke versoepeling RVU-heffing

- RVU-uitkering ook als bedrag ineens
- Drempelvrijstelling ook bij gedeeltelijk stoppen met werken
- In werking met ingang van 1 januari 2021 (terugwerkende kracht) tot 2026 → vóór 31-12-2025 overeenkomen → 1 januari 2026 t/m 31 december 2028 uitlooperperiode

Buitenlandse werknemer

- RVU ook mogelijk bij ontslag → deel ontslagvergoeding = RVU → art. 15 → contractuele vastlegging
- **RVU:** ontslagvergoeding (art. 15) ofwel pensioen (art. 18)
- **NL:** in de regel art. 18 (pensioen) → groene tabel
 - Verzorgingselement
 - Omvang vergoeding redelijk rekening houdend met anciënniteit, de uitgeoefende functie en de omvang van de bezoldiging
 - Einde dienstverband

HR 6 november 1985, ECLI:NL:HR:1985:AW8165. Vgl. HR 13 mei 1987, nr. 24.315, HR 20 mei 1987, nr. 23.729 en HR 3 mei 2000, nr. 34.361. Zie ook HR 2 oktober 2020, nr. 20/00674.

Buitenlandse werknemer

- **BE:** pensioen (art. 18):

*"Indien de ontslagvergoeding namelijk tot doel heeft om in de behoeften van de werknemer te voorzien tot deze de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, of dient als aanvulling bij een pensioen of een andere gelijksoortige beloning, dan is het eenzelfde beloning als een **pensioen** dat belastbaar is overeenkomstig het artikel van de DBV betreffende de privé-pensioenen (meestal artikel 18)".*

Circulaire nr. AFZ/2005-0652 van 25 mei 2005, nr. 3.5, zie https://www.stradalex.com/nl/sl_src_publ_leg_spffin/document/circ_legipp20050525.40114-nl.

- **Voorwaarden art. 18 lid 2**

Sub a → RVU omkeerregel (art. 10, lid 5, sub a Wet LB 1964)

Sub b → WAP 2004 (?) → regulier/bedrag ineens(?)

- Bedrag ineens → RVU vrijwel altijd op/ná pensioendatum (lid 3 n.v.t.) (uitbetaald vóór ingangsdatum ≠ voorwaarden drempelvrijstelling)
- Aanvraag 'vrijstelling loonbelasting' NL Belastingdienst

Vragen?

Sander Kramer LL.M.

PhD-candidate/onderzoeker bij ITEM
(Institute for Transnational and Euregional
Cross Border Cooperation and Mobility)
Titel dissertatie: *'Effective Cross-Border
Pension Information in the Face of Multi-
Level Legal Systems'*

Docent bij Capgroep Belastingrecht/Faculteit
der Rechtsgeleerdheid Maastricht University

sander.kramer@maastrichtuniversity.nl